

Після закінчення роботи спецкурсу було проведено повторні психологічні обстеження студентів з метою усвідомлення ними якісних змін, досягнутих ними в результаті відвіданих занять, бесіди з метою колективного самоаналізу членів тренінгової групи в плані комунікативної майстерності. Так, член тренінгової групи Ю.Коляска пише: *“Здається, що спілкуватися – це дуже просто. Можливо! Але – не вчителю, для якого слово – це знаряддя праці! Справжній педагог повинен шукати серед учнів товаришів, друзів, дбати про те, щоб приносити їм користь. Він має дарувати дітям радість, благо краси, щастя і добра. Його педагогічний обов’язок – хотіти та вміти глибоко поважати людську особистість у своїх вихованнях. Він повинен виховувати почуття власної педагогічної гідності, честі, виховувати у собі господаря свого життя, душі, думок та вчинків. Саме у цьому мені допоможе дорогоцінний досвід спілкування з колегами-друзями у рамках спецкурсу “Основи педагогічного спілкування: від теорії до практики”*.

Свою ефективність у комунікативній підготовці студентів довело і ведення ними щоденників самоспостережень *“Я бачу. Я чую. Я роблю висновки”*, де студенти висвітлюють свої власні здобутки у процесі педагогічної практики, безпосереднього досвіду спілкування з школярами, педагогічні знахідки, здійснюють ретельний аналіз та оцінку своєї комунікативної поведінки та поведінки одногрупників, колег, учнів і, як наслідок – роблять висновки про їх доцільність, формулюють поради щодо їх уникнення чи розвитку.

Проведена робота підтвердила припущення про те, що метод АСПН успішно може використовуватися в педагогічних вузах з метою комунікативної підготовки фахівців. Саме в таких умовах майбутній учитель початкових класів, який не має безпосереднього досвіду комунікативної діяльності, отримає міцну основу для її успішного здійснення в майбутньому. Загалом питання розробки методики формування культури педагогічного спілкування у майбутніх учителів на сьогодні залишається особливо актуальним, маючи широкі можливості для свого вирішення у світлі виникнення нових освітніх технологій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Леонтьев А.А. Педагогическое общение. – М.: Знание, 1979. – 47 с.
2. Макаренко А.С. Сочинения: В 7 т. – М., 1952. – Т.5. – С.70.
3. Макаренко А.С. Сочинения: В 7 т. – М., 1952. – Т. 7. – С.296.
4. Саморегуляция и прогнозирование социального поведения личности / Под ред. В.А. Ядова. – Л., 1979. – С. 66.
5. Усатий В.Д. Розвиток мовленнєвої культури майбутніх учителів початкових класів: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 2001. – 19 с.
6. Яценко Т.С. Активна соціально-психологічна підготовка вчителя до спілкування з учнями: Кн. для вчителя. – К.: Освіта, 1993. – 208 с.

УДК 378.14

Т.В. Зубенко

ОРГАНІЗАЦІЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті розглядаються мета, завдання та зміст діяльності Центру міжкультурних комунікацій, створеного в Інституті педагогічної освіти Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського.

The article deals with the purpose, tasks and content of activity of the Center of Intercultural communications which was created in the Institute of pedagogical education of the Mykolayiv state university named after V.O.Sukhomlynskyi.

Сучасний етап розвитку світового суспільства характеризується серйозними культурно-цивілізаційними змінами, основні з яких – розширення зв'язків між державами, посилення процесів глобалізації, інтернаціоналізації, міжкультурного діалогу. Прагнення України інтегруватися у світову спільноту робить її більш відкритою для політичних, економічних, культурних і наукових відносин із різними країнами світу, а це, в свою чергу, надає можливість освітнім установам розвивати дружні зв'язки із зарубіжними організаціями, вищими навчальними закладами, брати участь у різних за напрямками інтернаціональних освітніх проектах. Особливої значущості набуває питання про розвиток у майбутніх фахівців комунікативних умінь, що забезпечують ухвалення в світову спільноту та дозволяють успішно функціонувати в ній.

Актуальність статті зумовлена тим, що державна програма “Вчитель” відзначає: розвиток мовленнєвої особистості є одним із головних напрямків освітньої політики України, оскільки когнітивні аспекти функціонування особистості, інтелект людини виявляються в мові [2; 3].

Процес формування комунікативних умінь майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи є неможливим без створення й виконання певних умов, від яких залежать результативність та ефективність його протікання, та які впливають на якість підготовки майбутніх фахівців. Це підтверджується й висловленням Ю.К. Бабанського, що ефективність педагогічного процесу закономірно залежить від умов, у яких він проходить [1].

Формування готовності до комунікативної діяльності майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи, на нашу думку, можлива якщо у вищому навчальному закладі створено іншомовне комунікативне середовище. Однією з форм реалізації зазначеного середовища є створення Центру міжкультурних комунікацій, мета якого – організація міжнародного співробітництва та забезпечення мотивації іншомовного спілкування.

У цій статті ми поставили за мету розглянути завдання й зміст діяльності зазначеного Центру, який створено при Інституті педагогічної освіти Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського.

Мета Центру полягає в співробітництві з провідними університетами, благодійними фондами й громадськими організаціями України та іноземних держав за такими напрямками:

- активна участь у роботі міжнародних організацій університетської освіти (Magna Charta, Європейська асоціація міжнародної освіти, мережа європейських університетів ЕМОС) та міжнародних освітніх програмах (ЯСОН, Польсько-Американського Фонду Волі і Фонду “Освіта для демократії”, державного департаменту США “Акт на підтримку свободи”, British Council, академічних обмінів та ін.);
- наукова, освітня та культурна співпраця з провідними університетами країн світу;
- академічні обміни, організація стажувань для викладачів, студентів та аспірантів за науковими, освітніми та культурними програмами.

Відповідно до поставленої мети **основними завданнями** Центру є:

- підтримка якісного рівня навчання та дослідницької діяльності з використанням міжнародного співробітництва та сприяння мобільності науковців, викладачів і студентів за рахунок укладання двох та багатосторонніх договорів про співпрацю;
- пошук можливостей якісного та ефективного навчання і стажування студентів та викладачів у закордонних інституціях;
- встановлення міжнародного співробітництва в галузі досліджень та пошук фінансування, в тому числі міжнародного, для здійснення таких досліджень;
- використання можливостей для поширення у світі інформації та знань про вищі навчальні заклади України;
- сприяння розвитку міжкультурних зв'язків, мовних та комунікативних навичок;
- виховання поваги до культури інших народів.

Загальна структура Центру формується відповідно до його завдань.

Вищим органом керівництва діяльністю є рада Центру, яку формує директор Центру. Директор Центру призначається ректором вищого навчального закладу.

Директор Центру:

- безпосередньо керує всією роботою і несе відповідальність за науково-методичний рівень, своєчасне виконання та результативність наукової діяльності Центру;
- представляє на розгляд ради і ректора вищого навчального закладу план роботи Центру та звітує про його виконання;
- забезпечує координацію діяльності Центру зі структурними підрозділами університету, іншими навчальними закладами та науковими установами;
- формує кадровий склад Центру та його підрозділів.

Зміст роботи Центру визначається відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України з урахуванням новітніх досягнень педагогічної науки:

1. Взаємний обмін навчально-методичними планами, програмами, науковою літературою, книгообмін.
2. Надання інформаційно-консультативної допомоги студентам та викладачам (журнал обліку користувачів програм, аплікаційних форм, іншої інформації, наданої міжнародними фондами).
3. Організація презентації стипендійних програм IREX, MUSKIE та інших, фінансованих американським урядом для навчання та науково-дослідницької роботи в США.
4. Представлення програм FULBRIGHT, фінансованих американським урядом для студентів та молодих науковців на здобуття ступеня бакалавра, магістра, кандидата та доктора наук в університетах США.
5. Підготовка інформації про міжнародні зв'язки університету для веб-сайту вищого навчального закладу.
6. Листування із закордонними ВНЗ та організаціями, здійснення перекладу на іноземну мову офіційної інформації.
7. Організація участі в міжнародних наукових конференціях, симпозиумах, "круглих столах" і семінарах.
8. Організація академічних обмінів, стажувань для викладачів, студентів та аспірантів за науковими, освітніми та культурними програмами.
9. Результати роботи Центру мають оприлюднюватися на конференціях різного рівня, "круглих столах", семінарах, у періодичних публікаціях тощо.

На цей час Центр міжкультурних комунікацій Інституту педагогічної освіти Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського розвиває міжнародні наукові та освітні зв'язки із закордонними вищими навчальними закладами на основі довгострокових угод про співпрацю. Головними партнерами інституту є: Уфімський філіал Московського державного гуманітарного університету ім. М.А. Шолохова, Марійський державний університет імені Н.К. Крупської, Гомельський державний університет імені Ф. Скорини, Інститут педагогічної науки у Польщі, Чжецзянський педагогічний університет у Китаї.

Аналіз досвіду роботи Центру підтвердив необхідність його організації у вищому навчальному закладі, оскільки він сприяє вихованню поваги до культури народів інших країн, мобільності науковців, викладачів і студентів, підвищенню рівня навчання та дослідницької діяльності, розвитку міжкультурних зв'язків, мовних та комунікативних навичок, пошуку цікавих і змістових форм організації життя студентів, розширенню їхнього кругозору, ерудиції та пізнавальних інтересів.

Перспективи подальших досліджень можуть бути пов'язані з вивченням досвіду роботи аналогічних центрів та з'ясуванні найбільш ефективних умов їхньої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения (Общедидактический аспект). – М.: Педагогика, 1977. – 256с.

2. Державна національна програма “Освіта. Україна ХХІ століття”. – К.: Райдуга, 1994. – 61с.
3. Державна програма “Вчитель” // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – №10. – К. – С. 6.
4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Науковий редактор українського видання проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273с.

УДК 378.013 (330)

Є.А. Іванченко

ВИЗНАЧЕННЯ ТА СТРУКТУРА КОМПЕТЕНТНОСТІ ЕКОНОМІСТА

У статті наведено визначення компетентності економіста, представлена її структура, що містить три компоненти: ключові компетентності, професіоналізм та соціальну компетентність.

In this article are determination of competence of economist and its structure, containing three components: key competencies, professionalism and social competence.

Головна зміна у суспільстві, яка впливає на ситуацію у сфері освіти взагалі, та на професійну підготовку економістів зокрема, – прискорення темпів розвитку суспільства. Таким чином, за час навчання ми маємо налаштувати майбутніх фахівців на професійну діяльність у світі, про який викладачі мають досить приблизне уявлення. Отже, вищий навчальний заклад має підготувати своїх випускників до змін, розвиваючи в них мобільність, динамізм, здатність працювати в ситуації невизначеності.

На думку О. Є. Лебедева, найбільш точно на сьогодні можуть бути визначені нові вимоги до випускників на ринку праці, пов'язані з компетентнісним підходом до освіти [1]. Автор вважає, що багато ідей компетентнісного підходу з'явилися в результаті вивчення ситуації на ринку праці. На нашу думку, визначення вимог, що склалися на ринку праці стосовно спеціалістів економічного профілю, дають змогу використовувати ідеї компетентнісного підходу як підґрунтя системи інтегративної професійної підготовки майбутніх економістів, тому що, по-перше, з його позицій рівень професіоналізму можна вимірювати здатністю розв'язувати проблеми будь-якої складності, спираючись на наявні знання; по-друге, підхід, не знижуючи значення знань, акцентує увагу на здатності їх використовувати; по-третє, такий підхід спрямовується на розвиток якостей особистості та системи цінностей; й останнє, дозволяє сформувати компетентність економіста як всебічно розвиненої особистості (професіонала й людини) в результаті реалізації системи інтегративної професійної підготовки майбутніх економістів. Тому, **актуальність** теми статті зумовлена потребою орієнтації професійної підготовки спеціалістів галузі економіки та фінансів на формування компетентності економіста, яка дає фахівцям зазначеного профілю впевненість у їх затребуваності та конкурентоспроможності на ринку праці як у своїй країні, так і за її межами.

Спираючись на аналіз наукових джерел та власне розуміння проблеми, визначимо **компетентність економіста** як інтегративну цілісність знань, умінь і навичок, набутих у процесі навчання, які забезпечують здатність фахівця до професійної діяльності та життя у швидкозмінному суспільстві. Компетентність економіста розглядається нами в єдності особистісних та діяльнісних проявів феномена та містить такі структурні компоненти: ключові компетентності, професіоналізм та соціальну компетентність особистості.

Метою статті є обґрунтування структури компетентності економіста.

До визначення компетенції економістів існують різноманітні підходи. Так, наприклад, І. О. Сасова вважає, що компетенція економістів має відповідати трьом складовим: завданням, обумовленим особливостями науково-технічного прогресу (знання та вміння); завданням, обумовленим особливостями суспільно-політичного устрою держави (науковий